

A Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága részére

Budapest

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Tisztelettel indítványozom az egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról, illetve módosításáról szóló 2010. évi XC. törvény I. fejezetével megállapított, a magánszemély egyes jövedelmeinek különadójáról szóló rendelkezések, valamint az e rendelkezések hatályba léptetésére vonatkozó 133. § utólagos alkotmányossági vizsgálatát, az alkotmányellenesség megállapítását és a törvény általam kifogásolt rendelkezéseinek a kihirdetés napjára visszamenőleges hatállyal történő megsemmisítését.

Indoklás

A 2010. július 22-én elfogadott és augusztus 13-án, a Magyar Közlöny 132. számában kihirdetett törvény kifogásolt rendelkezései álláspontom szerint sértik az Alkotmány 70/I. §-ának, 2. § (1) és 70/A §-ának bekezdésének rendelkezéseit.

A törvény II. fejezete a magánszemélyek különadójának, mint új adónak az intézményesítését célozza. A különadó alapját a törvény 9. § határozza meg, míg a 10. § az adó mértékéről rendelkezik, 98 százalékos adómérték törvénybe iktatásával.

A különadót gyakorlatilag a közpénzből finanszírozott intézményektől – költségvetési szerv, állami, közalapítványi, önkormányzati forrásból alapított, fenntartott, illetve működési támogatásban részesített intézmények – való távozás esetén kell fizetni, ha a jogviszony megszűnésével összefüggésben kifizetett összeg meghaladja a 2 millió forintot. (A törvény rendelkezése ennél bonyolultabb, a 2 hónapra vonatkozó szabályhoz kapcsolódó rendelkezések következtében. A törvényi rendelkezések szerint alapesetben a 2 hónap feletti összegekre vonatkozik a különadó. Ugyanakkor a törvény mentesíti a különadó alól e kifizetéseket 2 millió forintig, másrészt a 2 hónapnál rövidebb idő alapján fizetett összeg 2 millió forint feletti részét a különadó alapjának minősíti a rendelkezés.) A törvény mentesíti a különadó alól a szabadság megváltásaként fizetett összegeket, a jubileumi jutalmat, valamint a felmentési, felmondási időre fizetett azon összegeket, amelyek tényleges munkavégzés ellenértékéeként kerülnek kifizetésre. A különadó bevezetése az adó év egészére vonatkozóan történt, azt a 2010. január 1-től történt kifizetésekre kell alkalmazni.

Az indítvány tárgyát képező adó intézményesítésével egyidejűleg az Országgyűlés a 2010. július 22-én elfogadott és 2010. augusztus 11-én, a Magyar Közlöny 130. számában sorszám nélkül kihirdetett törvények egyikével módosította az Alkotmány 70/I. §-át. Az Alkotmány 70/I. §-ának korábbi szövege a 70/I. § (1) bekezdéseként változatlan szövegezéssel él tovább, s a 70/I. § kiegészült egy új (2) bekezdéssel. Ebből következően a 70/I. § 2010. augusztus 19-től hatályos szövege a következő:

„(1) A Magyar Köztársaság minden természetes személy, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet köteles jövedelmi és vagyoni viszonyainak megfelelően a közterhekhez hozzájárulni.

(2) A közterhek viselésére szolgáló forrásokból, valamint az állami vagyonnal gazdálkodó, illetve az állam többségi tulajdonában vagy irányítása alatt álló szervezetek részéről jó erkölcsbe ütköző módon juttatott jövedelmek tekintetében törvény, az adott adóévtől kezdődően, külön mértékű adókötelezettséget állapíthat meg.”

Az Alkotmánymódosítás célja nyilvánvaló, a jogalkotó ennek révén kívánta alkotmányossá tenni az általam vitatott törvényi rendelkezést.

A Tisztelt Alkotmánybíróság számos esetben értelmezte az Alkotmánynak a közteherviseléssel kapcsolatos, korábban a 70/I. §-ban, jelenleg e § (1) bekezdésében foglalt rendelkezését. Az Alkotmánybíróság a korábbi határozataiban kifejtett álláspontját összefoglalva a 8/2007. (II. 28.) AB határozatban a 70/I. § -t a következők szerint értelmezi:

„Az Alkotmánybíróság rámutat: a jövedelmi és vagyoni típusú adók esetében _ így a Tao. mint jövedelmi típusú adó esetében is _ az Alkotmány 70/I. § _ában foglalt alkotmányos mérce több fogalmi elemből tevődik össze. Ezek a fogalmi elemek egyrészt magának az Alkotmány 70/I. § _ának a rendelkezéseiből, másrészt _ az Alkotmánybíróság korábbi _ részben a jelen határozatban is felhívott _ jövedelmi és vagyoni típusú adók alkotmányosságát vizsgáló határozataiban foglalt követelményekből, az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlatából vezethetők le. Az említett fogalmi elemek _ a jövedelmi és vagyoni típusú adók esetében _ az alábbiak:

_ az adó (közteher) alanyi kötelezettek jövedelmi és vagyoni viszonyainak való megfelelése;

_ az adó és az alanyi kötelezettek adófizetési kötelezettség alá vont jövedelme, illetve vagyona között fennálló közvetlen kapcsolat;

_ az alanyi kötelezettek által ténylegesen megszerzett jövedelem, illetve vagyon adóztatása;

_ az adó alanyi kötelezettek teherviselő képességével való arányossága.

A jövedelmi és vagyoni típusú adók esetében _ figyelemmel a konkrét szabályozás összes sajátosságára _ az Alkotmány 70/I. §-ában foglalt alkotmányi korlát valamennyi fogalmi elemének egyidejűleg fenn kell állnia ahhoz, hogy a vizsgált szabályozás megfeleljen az említett alkotmányos mércének.

Amennyiben tehát a törvényalkotó _ élve széles körű mérlegelési lehetőségével _ az alanyi kötelezettek jövedelmét (nyereségét), illetve vagyonát vonja adófizetési kötelezettség alá, akkor a vizsgált szabályozás az esetben felel meg az Alkotmány 70/I. §-ban foglalt alkotmányi mércének, ha a fent említett fogalmi elemek maradéktalanul teljesülnek, azaz: az adó és az alanyi kötelezettek jövedelme, illetve vagyona között közvetlen kapcsolat áll fenn, az alanyi kötelezettek által ténylegesen

(valóságosan) megszerzett jövedelem, illetve vagyon kerül adóztatásra, az alanyi kötelezettek teherviselő képességével arányosan.

A jövedelem (nyereség), illetve a vagyon adóztatása esetén az Alkotmány 70/I. §-ában foglalt alkotmányi korlát sérelmét idézheti elő az, hogy ha a vizsgált szabályozásról, illetve annak valamely eleméről kimutatható, hogy az ténylegesen meg nem szerzett jövedelmet (nyereséget) von adófizetési kötelezettség alá, de ugyanígy az is, ha az adó (közteher) és az alanyi kötelezettek adóztatott jövedelme, illetve vagyona között nem áll fenn a közvetlen kapcsolat.

„Az adó alkotmányos funkciója az, hogy biztosítsa a közterhekhez való arányos hozzájárulást az adófizetésre kötelezett adózók részéről. Az adótárgy és az adóalap meghatározása során – ideértve a már bevezetett és működő adójogi szabályozás esetén az adóalapra vonatkozó rendelkezések módosítását is – a törvényalkotót széles körű mérlegelési jog illeti meg.

A törvényalkotó említett mérlegelési jogának – valamennyi adónem esetében egyaránt érvényesülő – alkotmányi korlátját képezi az Alkotmány 70/I. §-ában foglalt korlát.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a jövedelmi, illetve vagyoni típusú adók esetén tehát az említett alkotmányi korlát akként áll fenn, hogy a konkrét adójogi szabályozás keretében meghatározott adóalap, illetve az annak alapulvételével megállapított adófizetési kötelezettség közvetlen kapcsolatot kell, hogy mutasson az alanyi kötelezettek (adózók) jövedelmi, vagyoni viszonyaival, helyzetével.”

Az Alkotmány 70/I. § új (2) bekezdését az Alkotmánybíróság még nem értelmezhetette. Ez a helyzet, az indítvány megalapozása érdekében, arra készíti az indítványozót, hogy önmaga kísérelje meg ennek az új alkotmányi rendelkezésnek az értelmezését önmagában és az Alkotmány más rendelkezéseivel összefüggésben.

Az Alkotmánybíróság határozatait áttekintve a 70/I. § (2) bekezdés értelmezéséhez egy támpontot találni. A Ptk. 200. § (2) bekezdésének alkotmányosságát vizsgáló 801/B/2002. AB határozatban az Alkotmánybíróság többek között a következőket mondja:

„Az írott (tételes) jog változatlanlansága és a szabályozott életviszonyok folytonos változása között szükségszerűen adódó feszültség miatt a magánjog – különösen a „mindennapok joga”, a polgári jog – gyakran él az alapelvek és a generálklauzulák eszközével. A magánjog alapvető elvei, a mellérendeltség, az ésszerűség, az igazságosság stb. egyaránt anyagi jogi kérdésként jelennek meg. A támadott szabály – amely szerint a törvény tiltja azokat a szerződéseket, amelyek nyilvánvalóan sértik a kialakult erkölcsi normákat (szokásokat) – a szerződési jogterület egyik alapelveként került megfogalmazásra, de a „jóhiszeműség és tisztesség” általános alapvető követelményéhez [Ptk. 4. § (1) bek. második mondata] szorosan kapcsolódva a magánjog egész jogterületére kiható [Ptk. 1. § (1) bek.] követelmény. A magánjogi szabályozás ennek jegyében számos, a „jó erkölcsbe ütközés” tilalmához hasonló jogelvet, normát tartalmaz. Ilyenek például a joggal való visszaélés tilalma, a más „visszaélésekkel” szembeni pozícióerősítő szabályok, a kisebbségi érdekek, a gyengébb fél, a fogyasztó védelmét szolgáló rendelkezések,

továbbá az érdek – és értékegyensúly felbomlásának megakadályozását szolgáló szabályok. A jó erkölcsbe ütközés tilalma is felfogható úgy, mint a „szerződéses szabadsággal való visszaélés tilalma”. Az Alkotmánybíróság a 31/1998. (VI. 25.) AB határozatában rámutatott, hogy e jogelv érvénye „nem szorítkozik egyetlen jogágra, hanem e tilalom – az egyes jogágak sajátosságaitól függő formában – az egész jogrendszerben érvényre jut. A Magyar Köztársaságban az említett tilalomnak az egész jogrendszerre kiterjedő általános érvénye közvetlenül az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdéséből vezethető le.” [ABH 1998, 240, 244.]”

Az Alkotmánybíróság által adott értelmezést kiindulópontként elfogadva – a tévedés lehetőségét is megkockáztatva – az az álláspontom, hogy mindazok a kifizetések, amelyekre a rendeltetésszerű joggyakorlás keretei között kerül sor, nem sértik a jó erkölcsöt. Különösen igaz ez a megállapítás azokra a kifizetésekre, amelyekre törvény vagy más jogszabály erre vonatkozó kifejezett rendelkezése alapján kerül sor. Másképp fogalmazva: a kifizetések jó erkölcsbe való ütközése jogi értelemben fogalmilag kizárt, ha azokra jogszabály kifejezett rendelkezése vagy a rendeltetésszerű joggyakorlás keretei között kötött szerződés alapján kerül sor, de ugyanígy fogalmilag kizárt, hogy a jó erkölcsbe való ütközés alapján kerüljenek szankcionálásra azok a kifizetések, amelyek tételes jogi normát vagy szerződéses rendelkezéseket sértenek. Ebből következően a jó erkölcsbe való ütközés egy fajta köztes állapot, amikor is a kifizetések formálisan jogszerűek, de a körülmények összessége alapján felvethető a joggal való visszaélés megvalósulása.

A kérdést más összefüggésben vizsgálva, úgy vélem, hogy a jó erkölcsbe való ütköző jövedelmek kérdése nem mennyiségi kérdés, nem lehet azt állítani, hogy a kis összegű kifizetések erkölcsösek, míg meghatározott összeg feletti kifizetések nagyságuknál fogva sértik a jó erkölcsöt. Abban a kérdésben, hogy az adott kifizetés sérti-e a jó erkölcsöt vagy sem, csak az adott kifizetés körülményei összességének ismeretében lehet állást foglalni.

Az általam vitatott törvényi rendelkezések alkotmányosságának vagy alkotmányellenességének megítélése szempontjából alapvető kérdés, hogy a különadóra vonatkozó törvényi szabályozás az Alkotmány mely rendelkezéseiben foglalt alkotmányossági követelményeknek kell, hogy eleget tegyen.

Álláspontom szerint az Alkotmány új 70/I. § (2) bekezdésében foglaltak az Alkotmány más rendelkezéseit nem írják felül, azokat nem módosítják, nem hatálytalanítják. Következésképpen az 70/I. § (2) bekezdésére alapított törvényi szabályozás csak akkor lehet alkotmányos, ha a szabályozás megfelel mindazoknak az alkotmányos követelményeknek, amelyek az Alkotmány más rendelkezéseiből következnek. Így az indítvány tárgyát képező törvény rendelkezései akkor minősíthetők alkotmányosnak, ha a különadó eleget tesz az Alkotmány 70/I. § (1) bekezdéséből fakadó – a 8/2007. (II. 28.) AB határozatban értelmezett – követelményeknek, a jogbiztonsággal kapcsolatos, az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből levezethető követelményeknek, továbbá nem érvényesít az Alkotmány 70/A. §-a által tiltott hátrányos megkülönböztetést.

Az Alkotmány 70/I. § (2) bekezdésének az előzőekben ismertetett felfogása alapján az általam vitatott rendelkezések alkotmányellenesek a következők szerint:

A vitatott törvényi szabályozás sérti az Alkotmány 70/l. § (1) bekezdésében foglalt, a közteherviselésre vonatkozó követelményeket.

- 1) A vitatott törvényi szabályozásban sehol nem szerepel az Alkotmány 70/l. § (2) bekezdésére való utalás, a törvény sehol nem tartalmaz olyan állítást, hogy a különadó hatálya alá tartozó kifizetések sértenék a jó erkölcsöt. Ebből adódóan a 98 % százalékos adó alkalmazása nem következik az Alkotmány 70/l. § (2) bekezdéséből. Úgy vélem, hogy egy az Alkotmány szövegére történő utalás se oldaná fel ezt a problémát.
- 2) A különadó hatálya alá tartozó jövedelmek körének meghatározása során a jogalkotó – kimondatlanul - azzal a megdönthetetlen vélelemmel él, hogy a különadó hatálya alá tartozó jövedelmek a jó erkölcsbe ütköznek, s ezért fennáll az eltérő mértékű adó alkalmazásának alkotmányos indoka. Ezzel összefüggésben utalni kell az Alkotmánybíróság 57/1995. (IX. 15.) AB határozatára, mely szerint:

„Önmagában tehát nem feltétlenül alkotmányellenes, ha a jogalkotó általánnyal vagy törvényes vélelem felállításával szabályoz. Rámutat azonban az Alkotmánybíróság arra, hogy mindkét esetben alkotmányos korlátot jelent az Alkotmány 70/l. §-ában megfogalmazott elv, amely szerint mindenki csak jövedelmi, vagyoni helyzetével arányosan köteles a közterhekhez hozzájárulni. ... Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint tehát csak kivételként és többletgaranciák mellett kerülhet sor az adóeljárásban a vélelem alkalmazására, és nem lehet eszköze nem valós jövedelem adóztatásának.”

A különadó alapjának megdönthetetlen vélelem alapján történő meghatározása álláspontom szerint sérti az Alkotmány 70/l. § (1) bekezdését. Különösen igaz ez a jogszabályi rendelkezések alapján történő kifizetésekre vonatkozóan, továbbá mindazon esetekre, amikor a kifizetések alapjául szolgáló szerződéseket a jogok rendeltetésszerű gyakorlásának keretei között kötötték meg.

- 3) Az Alkotmány 70/l. § (1) bekezdéséből levezethető követelményeknek a különadó a 98 százalékos mérték következtében sem felel meg, ez a mérték nyilvánvalóan sérti az arányos közteherviselés követelményét. Egy ilyen adómérték sokkal inkább tekinthető szankciónak, büntetésnek, mint adónak.

Az előzőeken túlmenően a szabályozás álláspontom szerint sérti a jogbiztonságot, s ebből következően az Alkotmány 2. § (1) bekezdésének rendelkezését.

Az Alkotmány 2. § (1) bekezdése szerint:

„A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

Az Alkotmány e rendelkezéséből vezethető le a jogbiztonság követelménye.

- 1) A megdönthetetlen vélelem alkalmazásának alkotmányossági összefüggéseire és a 98 százalékos adómérték alkalmazására a közteherviselés alkotmányos kötelezettségével összefüggésben az előzőekben utaltam. A vélelem ilyen módon történő alkalmazása és a 98 százalékos adómérték azonban nemcsak az

Alkotmány 70/l. § (1) bekezdését sérti, hanem ellentétes a jogbiztonságnak az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből következő követelményével is.

Az Alkotmánybíróság a 31/1998. (VI. 25.) AB határozatban az eljárás tárgyát képező jogszabályok alkotmányossági vizsgálatán túlmenően általános érvennyel foglalkozott a jogok rendeltetésszerű gyakorlásának és a joggal való visszaélés tilalmának alkotmányos összefüggéseivel. Ennek során megállapította:

„Az Alkotmánybíróság rámutat: a demokratikus jogállamokban – így hazánkban is – a joggal való visszaélés tilalmának érvénye nem szorítkozik egyetlen jogágra, hanem e tilalom – az egyes jogágak sajátosságaitól függő formában – az egész jogrendszerben érvényre jut. A Magyar Köztársaságban az említett tilalomnak az egész jogrendszerre kiterjedő általános érvénye közvetlenül az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből vezethető le.

A kifejtetteknek megfelelően érvényesül a joggal való visszaélés tilalma a közjogban is, ahol e tilalom egyaránt irányadó a jogalkotó szervek, a jogalkalmazó szervek, illetőleg az ügyfelek magatartására.

...

Az Alkotmánybíróság a jogalkotói hatalommal való visszaélés körében kialakult eddigi gyakorlatát nem ítélte olyan széles körűnek, amely elegendő alapul szolgálná e fogalom alkotmányos követelménybe foglalt egzakt meghatározására. Mindazonáltal az eddigi döntések is alapul szolgálnak annak az általános érvényű következtetésnek a levonására, hogy mivel a joggal való visszaélés tilalmának forrása az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdése, alkotmányellenes az olyan rendelkezés is, amely a miatt ütközik az említett tilalomba, mert a jogalkotó valamely jogintézményt nem annak jogrendszeren belüli rendeltetése szerinti célra használt fel.”

A jó erkölcsbe ütköző kifizetések visszaszerzésére álláspontom szerint a jogalkotó a 98 százalékos adó bevetésével alkalmatlan eszközt használ fel. Ha a kifizetés valóban sérti a jó erkölcsöt, úgy a kifizetett összegeket vissza kell szerezni, felhasználva a polgári jog eszköztárát, szükség esetén érvényesítve a büntetőjogi következményeket. Ami az adómértékét illeti: a jogalkotó nem következetes, az általa követett logikából kiindulva – de azt el nem fogadva – a 100 százalékos adókulcs előírása lett volna indokolt.

A megdönthetetlen vélelem alapján történő szabályozás alkalmazásával a jogalkotó, álláspontom szerint, túllép az Alkotmány 70/l. § (2) bekezdésében kapott felhatalmazáson, megsértve ezzel a rendeltetésszerű joggyakorlásnak a jogalkotásban is érvényesítendő követelményét, veszélyeztetve ezzel is a jogbiztonságot.

- 2) A különadó alapjának megdönthetetlen vélelemmel történő meghatározásával a jogalkotó nemcsak az Alkotmánynak a közteher viselésére vonatkozó, a 70/l. § (1) bekezdésben foglalt rendelkezéseit sértette, hanem a 2. § (1) bekezdéséből levezethető jogbiztonság követelményét is.

A szabályozás ugyanis nemcsak a jó erkölcsbe ütköző kifizetések körében érvényesíti a büntető szankciónak tekinthető fokozott adóterhelést, hanem a

jogszabályok, valamint a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményeinek megfelelő szerződések alapján teljesített kifizetésekre vonatkozóan is. A jogalap nélkül érvényesített törvényi szankció álláspontom szerint veszélyezteti a jogbiztonságot.

A szabályozás ugyanis nem biztosít lehetőséget annak bizonyítására, hogy az adott kifizetések nem sértik a jó erkölcsöt. A kifizetéseknek a jó erkölcsbe való ütközése álláspontom szerint fogalmilag kizárt azokban az esetekben, amikor a kifizetésre jogszabály erre vonatkozó kifejezett rendelkezése vagy a jogok rendeltetésszerű gyakorlása körében kötött szerződés alapján kerül sor.

- 3) Az általam vitatott törvényi szabályozás a visszamenőleges hatályú jogi szabályozás tilalmának megsértéséből következően is sérti a jogbiztonságot, s ezáltal az Alkotmány előzőekben idézett 2.§ (1) bekezdését.

Ezzel összefüggésben utalni kell a Tisztelt Alkotmánybíróság 57/1994. (XI. 17.) AB határozatára, amely szerint:

„Az Alkotmánybíróság számos határozatában foglalkozott a jogbiztonsággal, s a jogbiztonságra figyelemmel a visszamenőleges hatályú jogi szabályozás tilalmával. A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 12. § (2) bekezdése szerint „a jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé”. Következésképpen az alkotmánybírósági gyakorlat a tekintetben, hogy valamely jogszabály nem csupán akkor minősülhet az említett tilalomba ütközőnek, ha a jogszabályt a jogalkotó visszamenőlegesen léptette hatályba, hanem akkor is, ha a hatálybaléptetés nem visszamenőlegesen történt ugyan, de a jogszabály rendelkezéseit erre irányuló kifejezett rendelkezés szerint a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell.”

A visszamenőleges hatályú szabályozás álláspontom szerint vitathatatlanul fennáll mindazon esetekben, amikor a kifizetésekre jogszabály, vagy a rendeltetésszerű joggyakorlás keretei között kötött szerződés alapján került sor 2010. január 1-ét követően, de a rendelkezések hatálybalépését megelőzően. E kifizetésekre ugyanis álláspontom szerint nem vonatkoztatható az Alkotmány új 70/I. § (2) bekezdése.

A visszamenőleges hatályú szabályozás szempontjából az egy külön – s az Alkotmánybíróság által megválaszolendő – kérdés, hogy a valóban jó erkölcsbe ütköző kifizetések esetében hogyan ítélandó meg a jogbiztonság Alkotmány 2.§ (1) bekezdéséből fakadó követelményének és Alkotmány új 70/I. § (2) bekezdésének a visszamenőleges hatályú szabályozást megengedő rendelkezésének egymáshoz való viszonya. (Az Alkotmány esetében is érvényesül az az elv, hogy a későbbi szabályozás lerontja a korábbi, illetve a speciális az általánost? Vagy ellenkezőleg az Alkotmánynak vannak olyan alapértékei, amelyet egy későbbi módosítás sem tehet vitássá?)

- 4) A különadó megdönthetetlen vélelemmel történő bevezetésével, érvényesítésével, a különadó visszamenőleges hatálybaléptetésével a jogalkotó fennálló, esetleg már meg is szűnt, lezárt jogviszonyokba avatkozik be, amely a

szerzett jogoknak, illetőleg várományoknak a különadó eszközeivel, szinte teljes összegében történő elvonásával valósul meg. A jogalkotó e lépésével figyelmen kívül hagyja azt a tényt, hogy a szerzett jogok, illetve várományok az Alkotmány 2. § (1) bekezdése alapján szintén alkotmányos védelmet élveznek.

Mindez álláspontom szerint sérti a jogbiztonság alkotmányos követelményét. Különösen igaz ez azokra az esetekre, amikor a szerzett jog, váromány jogszabályi rendelkezésen, vagy a jogok rendeltetésszerű gyakorlásának keretei között kötött szerződésen alapul.

Az Alkotmánybíróság a 9/2007. (III. 7.) AB határozata a szerzett jogok védelmével kapcsolatban, utalva korábbi határozataira, a következőket tartalmazza:

„Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint: „[a] jogbiztonság _ többek között _ megköveteli a megszerzett jogok védelmét, a teljesedésbe ment, vagy egyébként véglegesen lezárt jogviszonyok érintetlenül hagyását, illetve a múltban keletkezett, tartós jogviszonyok megváltoztathatóságának alkotmányos szabályokkal való korlátozását.” [11/1992. (III. 5.) AB határozat, ABH 1992, 77, 81.]

Ugyanakkor az Alkotmánybíróság rámutatott az Alkotmányból levezetett követelmény értelmezési határait is: „[a] szerzett jogok védelmének alkotmányos jogállamban szabályként kell érvényesülnie, az azonban nem abszolút érvényű és kivételt nem tűrő követelmény. [...] A szerzett jogokkal azonban a pusztán elvont jogi lehetőségek, amelyek még fennálló konkrét jogviszonyokkal összefüggésben nincsenek, csak távoli, közvetett kapcsolatban vannak. Az alkotmányos védelmet élvező »szerzett jogok« a már konkrét jogviszonyokban alanyi jogként megjelenő jogosultságok, illetőleg azok a jogszabályi »igérvények« és várományok, amelyeket a jogalkotó a konkrét jogviszonyok keletkezésének lehetőségével kapcsol össze. A jogszabályok hátrányos megváltoztatása így csak akkor ellentétes a »szerzett jogok« alkotmányos oltalmával, ha a módosítás a jog által már védett jogviszonyok lefolyásában idéz elő a jogalanyokra nézve kedvezőtlen változtatást. [...] A jog stabilitására, előreláthatóságára vonatkozó alkotmányos szempont nem jelenti a jogszabályok megváltoztathatatlanságát.” (731/B/1995. AB határozat, ABH 1995, 801, 805-806.)”

Álláspontom szerint közszférából való távozással összefüggésben jogszabály alapján vagy a rendeltetésszerű joggyakorlás keretei között kötött szerződés alapján járó, már kifizetett, illetőleg a jövőben kifizetendő összegekre vonatkozó jogszabályi és szerződéses kötelezettségek olyan szerzett jogot, illetőleg várományt keletkeztetnek, amelyre kiterjed az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből következő alkotmányos védelem.

Végezetül a szabályozás álláspontom szerint sérti az Alkotmány 70/A § (1) bekezdésében foglalt, a hátrányos megkülönböztetés tilalmára vonatkozó rendelkezéseket, mely szerint:

„A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti

vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.”

Az általam vitatott szabályozás csak a közpénzből fenntartott, működési támogatásban részesített intézmények körében szankcionálja a távozással összefüggésben 2 millió forintot meghaladóan fizetett összegeket a különadóval.

Tisztában vagyok azzal, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a hátrányos megkülönböztetés tilalma csak az azonos szabályozási körben értelmezhető, továbbá azzal is, hogy magának az Alkotmánynak a szövege nem lehet alkotmánybírósági eljárás tárgya. Ennek ellenére úgy vélem: azáltal, hogy a jogalkotó csak a közszférában, illetve a közpénzből támogatott körben történő kifizetésekre érvényesíti a különadót, hátrányos megkülönböztetést érvényesít a magánszféra hasonló kifizetéseivel összevetve. Ráadásul ezt úgy teszi, hogy a törvény „alkotmányos alapját” képező 70/I § (2) bekezdésében a közszféra terhére érvényesítendő hátrányos megkülönböztetést alkotmányos szintre emeli. A szabályozásból az a következtetés vonható le, hogy a jogalkotó álláspontja szerint a jó erkölcs követelménye eltérő a közszférában és a magánszférában, illetőleg a jó erkölcsbe ütköző kifizetések eltérően ítélandók meg e két körben.

Az előzőekben kifejtett gondolatmenetet követve, megállapítható, hogy a jogbiztonságnak és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának az alkotmányos követelménye legsúlyosabban az Alkotmány 70/I. § (2) bekezdésének az alaptörvénybe iktatásával sérült.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az előzőekben kifejtett indokok alapján ismételten indítványozom az egyes gazdasági és pénzügyi tárgyú törvények megalkotásáról, illetve módosításáról szóló 2010. évi XC. törvény I. fejezetével megállapított rendelkezéseinek, valamint 133. §-ának az utólagos alkotmányossági vizsgálatát, az alkotmányellenesség megállapítását és a törvény kifogásolt rendelkezéseinek a kihirdetés napjára visszamenőleges hatállyal történő megsemmisítését.

Budapest, 2010. augusztus 13.

Tisztelettel:

Dr. Tímár András
adószakértő

(lakcím, email-cím)

Az indítvány státusa:

Elküldve: 2010. augusztus 13-án

Ab-iktatószám: 1314/B/2010

Az Ab döntése: **1268/B/2010. AB határozat**